

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Dōdekaphrōn, Sive Theologia Prophetica, Ex Vatibus
XII. Minoribus Secundum Seriem Articularum Fidei**

Majus, Johann Heinrich

Giessæ Hassorum, Anno MDCCIII

VD18 11197021

Locus I. De Scriptura Prophetica.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17399

LOCUS I.

De

SCRIPTURA PROPHEtica.

§. I.

Ety-
molo-
gia.

Prophetia Scripturae s. scriptura Prophetica à formali externo s. ipsa scriptione dicitur, Hof. VIII, 12. Habac. II, 2. hoc ipso tamen nomine etiam opus scribendo perfectum designatur; huc pertinent quoque *tabula*, Hab. II, 2. *Volumen libri* h. e. volumen ad scribendum Zach. V, 1. 2.

Synony-
mia.

§. II. Diversae sunt Scripturae S. appellationes: (a) *Dictum Domini*, Hof. II, 15. 18. XI, 11. &c. (b) *Verbum Domini*, Hof. I, 1. IV, 1. Joël. I, 1. Am. II, 11. 12. Mich. I, 1. Hagg. I, 1. II, 1. III, 1. Sophon. I, 1. (c) *scientia*, ab effectu sic dicta, Hof. IV, 5. Mal. II, 7. (d) *Lex Dei*, Hof. IV, 6. Zach. VII, 12. Mal. II, 7. (e) *Lex veritatis*, Mal. II, 6. (f) *Verba Dei*, Zach. I, 6. (g) *Verba oris Domini*, Hof. VI, 5. (h) *Verbum pacti*, Hagg. II, 5. (i) *Via Domini*, Hof. XIV, 10. Zach. III, 7. (k) *Secretum Domini*, Am. III, 7. (l) *Vox Jehovae*, Hagg. I, 12. Zach. VII, 14. (m) *Statuta Dei*, Zach. I, 6. Mal. III, 7. (n) *praecepta*, Mal. II, 4. (o) *observatio* III, 14. (p) *foedus viae & pacis*, Mal. II, 5. (q) *מקרא Mikra*, quae vox ex Hab. II, 2. facile eruitur: Judaei Scripturam vulgo sic appellant, q. d. *Lectura*.

Causa Ef-
ficiens SS.
Trinitas,

§. III. Summum Scripturae Auctorem esse Deum, probatur (1) ex solenni illa Prophetarum formula, *Dictum Domini*, vel *dicit Dominus*. (2) ex interno ad scriptionem impulsu, s. Θεοπνευσία, quae nihil aliud est, quam interior Dei locutio, quam arguit indicatque verbum דבר cum ב constructum. Hof. I, 2. Hab. II, 1. Zach. I, 9. 13. 14. II, 2. 7. IV, 1. 4. 5. V, 5. 10. VI, 4. (3) Ex divino externo mandato scribendi, Hab. II, 2. Quicumque igitur Verba Prophetarum audit, legitve, ipsum se Deum audire cogitet, eique obtemperet. Christo etiam Angelo increato, auctoritas Script. vindicatur, in locis Zachar. semel iterumque citatis; quando insignis cujusdam Angeli (המלאך) quem Filium Dei esse, alibi probatur, loquentis in Propheta mentio ibi fit. Spiritui a. Sancto appropriative Θεοπνευσία tribuitur, utpote quo

quo acti agitati que locuti sunt & scripserunt sancti Dei homines, five Prophetæ, Mich. III, 8 quod etiam Zach. VII, 12. clare his verbis indicat: *Verba quæ misit Dominus exercituum in Spiritu suo sancto.* Hæc autem non de locutione solum, sed scriptione quoque intelligenda esse, liquet, Hof. VIII, 2. ubi Deus scriptionem legis Mosis sibi tribuit.

§. IV. Omnes itaque Vates non proprio motu, sed Deo T. O. M. motore, auctore & Doctore locuti sunt, Am. III, 8. atque scripserunt, imò per eos Deus ipse locutus est; hinc Hof. XII, 11. dicit: *Per manum Prophetarum propono similitudines.* Notandus hic ille Hebraismus, quo manus omnis locutio dicitur, qua aliquid efficaciter præcipitur. Hagg. I, 1. 3. II, 1. 10. Zach. VII, 7. 12. Mal. I, 1. vid. *Tarnov.* ad Hag. I. c. Ministros ergo & instrumenta Dei electa fuisse Prophetas, ex ejusmodi formulis colligitur; hincque vocantur *Servi Dei*, Am. III, 7. Zach. I, 6. Mal. III, 22. *Legati Dei*, Hagg, I, 13. Quapropter verba ex ore Prophetarum audire jubet Deus, & olim Zach. VIII, 9. & hodie, Luc. 16, 29. *Habent Prophetas, eos audiant.*

Ministerialis.

§. V. Quomodo vero in hoc ministerii genere sese habuerint Prophetæ, & num quicquam de suo vel pro arbitrio dixerint fecerintque, hinc facile colligitur. Cum enim *manus & os Dei* fuerint, nil vel fecerunt, vel dixerunt, ac ne verbum quidem ullum, in ἐλλάμψως immediata actu, quod illis Deus non *suggererit.* Unde non solum sententiæ & res, sed & verba singula, & verborum ordo totaque dispositio à Deo est. Nec obstat *styli* in Prophetis *diversitas*, quæ ex admiranda spiritus S. καταβάσει orta, dum afflatus suos ad ingenium Prophetarum, hominum mores & res temperavit; idem tamen Spiritus per omnes & in omnibus loquebatur, ac nominatim in *Amoso*, qui humili dicendi genere & simplicibus verbis usus est: Majestatis tamen auctoritatisque divinæ rationem simul habuit, & vel formulis consuetis, *dictum vel verbum Domini quod factum est &c.* eam expressit. vid. Max. Rev. D. Præf. Diss. de Inspir. libr. Sacr. §. IV. Quia Hebræi fuerunt Prophetæ ex Hebræis, Hebraice quoque scripserunt omnes XII, qui ante & post captivitatem Babylonicam vixerunt. In hac ergo lingua eorum scriptura tantum est authentica. *Dorsch. Th. Zach. P. II. p. 12.*

Materia ex qua.

Materia
circa quam
seu Obje-
ctum.

§. VI. Argumentum, circa quod libri Prophetici occupan-
tur, generatim esse *facienda & credenda*, dici potest. Nam utraque
diligenter inculcant, & ea negligentes severè redarguunt, ac nihil
non faciunt, quod utile est *πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγχον* &c.
2. Tim. III, 16. Mich. III, 8. Tamen si enim quidam Vates speciale argu-
mentum habeant, ut *Jonas & Nahum* Niniven, *Obadias* Edom; in
generali tamen scopo omnes conveniunt, comminationibus pro-
missiones miscent, docent, refutant, castigant, consolantur, sicque
Legem & Evangelium tractant, & de Christo præsertim testantur,
ut ex L. de Christo patebit. Cum igitur Vates divinæ voluntatis, s.
legalis ea s. Evangelica esset, interpretes fuerint, ita locuti sunt &
loqui debuerunt, ut quisque eos vel audiens vel legens intelligere
atque verum sensum assequi potuerit, si modo illud monitum Christi
ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω Matth. 24, 15. attenderit, *ἰδίαν ἐπίλυσιν* insuper,
Spiritus S. autem hodegetam habuerit, eum sequi & voluntatem
Dei facere voluerit, Joh. VII, 17. Luc. 16, 29. Firmus & clarus
est sermo Propheticus, 2. Petr. I, 19. ergo facile intelligibilis. Idem
ex sine scriptionis Propheticæ valde efficitur.

Finis.

§. VIII. Etenim id sibi omnes (α) propositum habuerunt, ut
populum in vera Dei & salutis per Messiam obtinendæ, ratione, in-
stituerent, quemadmodum ex omnibus Locis sequentibus constabit.
(β) Hinc Idololatriam omnem, pravum cultum, opus operatum se-
vere redarguerunt, quod inprimis *Hoseas* copiose fecit, & unus instar
omnium esse potest. (γ) Corruptos mores & omnem *ἀσέβειαν* ex-
probrarunt atque castigarunt, in quo toti fere fuerunt *Amos &*
Michas. (δ) Ex adverso autem ad vitam sanctam, Legi conformem
sedulo hortati sunt; unde *Malachias* Legem Moysi studiose incul-
cavit, circa finem suæ Prophetiæ, *Mememote*, inquit, *Legis Moysi*.
(ε) Nec solatia eorum capacibus denegarunt. Eo promissiones per-
tinent, quas subinde comminationibus immiscuerunt & animos ad
Messiæ adventum ejusque beneficia excitarunt, ut *Haggans, Zacha-*
rias & Malachias præ reliquis fecerunt.

Affectio-
nes primar.
1. Autori-
tas, quæ
elucet
a. ex effe-
ctibus div,

§. IIX. Atque hi ipsi effectus divini in sermone Prophetico,
nempe efficax institutio, in doctrina cœlesti salvifica & vita sancta,
refutatio solida errorum & correctio impiorum morum, consolatio
denique cordialis, ut sic dicam, satis superque sive arguunt, sive
probant

probant I. *divinam ejus auctoritatem* quæ hominum etiam refractario-
rum, quales Judæi erant, animos in sui assensum indubitatum & ob-
sequium promptum trahere potuit & sæpe convicit. Eamque præ fe-
fert formula semel iterumque memorata: *dixit Dominus, & fuit ver-*
bum Domini &c. Nec ullum aliud testimonium conciliandæ auto-
ritatis causa Vates adducunt, quam hoc. Unde summum & sufficiens
erit. Deus ab hominibus testimonium non sumit, ut divinitatem verbi
sui persuadeat. Hic valet illud *הוֹרֵנוּ מִנְּךָ*, vel, ut est apud Mich IV, 4.
Os Domini exercituum locutum est: אִוֵּרֹסֶהָ. Id sentiunt, qui per spi-
ritum S. admittunt. Idem enim Spiritus qui *præstaturus est*, (*vorge-*
zeitiget) in *Prophetis*, 1. Petr. I, 10. post testatur, *mus nachzeitigen*/
quod Spiritus ille in iis loquens, veritas sit. 1. Joh. V, 6. Fides divi-
na adsit necesse est, quâ Divinitatem Scripturæ credimus. At un-
de illa nisi à Spiritu S. efficietur? Huc pertinet *promissio Spiritus*,
Joël. III, 1. & vis Spiritus S. scripturæ insita. Taceo loca Novi Test.
ubi XII. Vates allegantur, cum ea brevis nostræ non capiat, & colli-
gi facile possint ex parallelismo vel in German. Lutheri Bibliis indicato,
ac demum subinde infra citentur. Accedunt deinceps alia etiam
testimonia non parvi faciendæ, ut sunt *mysteriorum supracælestium in*
omnibus Prophetis effulgentium *veritas*, & *vaticiniorum infallibilis*
certitudo, ipso eventur partim demonstrata, ceu ex Art. de Christo
patebit, partim suis temporibus adimplenda, quia os Domini dixit,
qui non mutatur, nec mutat quod prædixit, Mal. III, 6. *Visio ad constitu-*
tum tempus implebitur, quando Deus suo termino effabitur, & ad finem,
dum eventus ipse declarabit, *neque mentietur.* &c. Hab. II, 3. Huc &
Harmonia singularis spectat, ob quam omnium Prophetarum quasi
unum os & omnis Scriptura unus liber est. Nec incommodè uno
inclusi volumine sunt XII. Vates, quia unum locuti sunt, unum sco-
pum habent. Adsunt quoque *externa Testimonia*, utpote, *Ecclesie. I.*
Judaica testificatio, quæ XII. Vatum scripta semper tanquam divina
recepit, quam Christus & Apostoli allegationibus suis confirmarunt.
2. *conservatio miraculosa* sub captivitate Babylonica, licet quædam
perbrevia sint & facile amitti potuerint, nisi divina providentia ad-
vigilasset, & inter veritatis hostes conservasset. II. *Veritatem in omni-*
bus atque singulis, cum cuncta Deum habeant Autorem, fallere & falli
nescium, utpote immutabilem, Mal. III. 6. III. *Perfectio & sufficien-*

β, ex ipsius
Scripturæ
testimo-
nio,

& Spiritus
S. interiori.

γ, è myste-
riorum &
vaticinio-
rum verita-
te ac certitudo.

δ, ex harmo-
nia singu-
lari.
ε, è testi-
mon. ex-
ternis.

2, veritas.

3, Perfectio

- tia* Theologiæ Prophetiæ ex hæcenus allatis etiam valide colligitur. Cum enim Vates divinæ voluntatis interpretes fuerint, nullum dubium est, quin eam plene perfecteque tradiderint, ac usus omnes, fines ac effectus salutare, quos Paulus 2. Tim. III, 16. universæ Scripturæ S. & nominatim Veteris Test. libris adscribit, è Prophetis nostris hauriri queant. Paulus etiam Act. 26, 22, dicens, *se nil dixisse præter ea quæ Propheta locuti sunt*, perfectionem Scripturæ Prophetiæ agnoscit & testatur. Nullum *traditionibus* locum esse, hinc patet, quia ad eas nunquam, sed potius ad legem Mosis Judæos remittunt. Mal. III, 22. Am. II, 4. traditiones *mendacia* vocantur. IV. *Claritas* luminis Prophetici à Petro asserta 2. Ep. I, 19. nostris quoque Vatribus denegari nequit: eaque indicatur Hof. XIV, 10. *Quis sapiens, & intelliget hæc? prudens & cognoscet ea?* Hab. III, 2. *scribe visionem perspicue in istis tabulis, ut percurrat, quisquis eam lecturus est.* Tamen igitur nonnulla quoque, imò multa, obscura & ænigmatica sint, plurima tamen alia sunt clarissima; ac illa etiam tantum perspicuitatis habent, quantum natura revelationum & scopus Domini postulat. V. Ex iisdem documentis & locis similiter *infallibilis semet ipsam interpretandi facultas* eruitur. Non alio sensu Novi Test. scriptores oracula prophetica adduxerunt, quam quem ipsa perspicue & sponte præseferunt. v. g. conf. Hab. II, 4. cum Rom. I, 17. Gal. 3. 11. Hebr. 10. 38. Zach. IX, 9. Matth. 21, 4. *s. Sensus literalis* obvius est, è naturali vocum significatione, scopo, antecedentibus, consequentibus, aliisque mediis colligendus, oratione & meditatione eliciendus, quò Hof. XIV, 10. respicit. Quem quidam mysticum sensum Hof. XI, 1. faciunt. alii literalem putant, ut *Calov.* Bibl. illust. h. l. VI Ad verbum Dei sedulo auscultandum & ambulandum in lege tanquam Canone (Gal. 6. 6.) omnes à Deo per Prophetas excitantur; huc pertinent formulæ obviæ: *Audite hoc, audite verbum Domini*, Hof. IV, 1. V. 1. Joël. I, 2. Am. III, 1. IV. 1. V, 1. &c. Egregius, locus est Hof. XIV, 10. *recta sunt via Domini, & justi ambulant in iis*, cui respondet Mich. IV, 2. *docebit nos vias suas, ut in semitis ejus ambulemus.* VII. Eadem scripturâ Prophet. Spiritus S. *judicarium suum officium* apud Ecclesiam Jud. exercuit, Amos I, 2. fl. Mich. I, 2. VI, 1. 2. Zeph. I, 2. fl. Zach. I, 3. 4. VII. 1. 2. VIII. *Efficacia* verbi Prophetici ex effectis divinis, subinde etiam memoratis, ut conversione, illuminatione &c. efficaciter efficitur. Suffecerit adduxisse
4. Claritas.
5. Interpretatio.
6. Normam divis.
7. potestas judiciaria.
8. Efficacia.

duxisse locum Zach. I, 6. & exemplum Ninivitarum, ad concionem Jonæ statim converforum, Jon. III. 5. seqq. Ideò quoque in Novo Testamento Judæi passim remittuntur ad Mosen & Prophetas, ut eos audiant, indeque instruantur & convertantur, Joh. V. 39. Luc. XVI. 29. Quo ipso ostenditur, Scripturam Propheticam esse efficacium medium conversionis & salutis. Hinc audientes Judæi ex ore Petri vaticinia de Christo, Joël. II. & Ps. XVI. compuncti fuerunt corde & ad pœnitentiam fidemque in Christum traducti, Actor. II. 37. 41. Insignis locus est Mich. II, 7. *nonne verba mea bona vel profutura sunt, ad salutem, apud eum, qui rectè ambulat?* Qui sane effectus verbi salutaris est, à Deo per se intentus. Per accidens autem nocet verbum reprobantibus, & damnat. *Occidam eos, inquit Deus de falsis Prophetis, Hof. VI. 5. verbis oris mei efficacibus. Pravaricatores offenduntur viis Domini & corrumpunt, Hof. XIV. 10.*

§. IX Quod ad secundarias adfectiones attinet, eæ etiam nullo labore ex *Δωδεκαπρόφητων* eruuntur, utpote I. *Integritas*. Integra quippe in captivitate Babylonica scripta Vatum omnia servata esse, ex Neh. VIII, 3. 4. 6. 9. constat, ubi Esdras Legem attulit, legit, non de novo condidit, ut Veterum multi perperam statuerunt. Obstant etiam interitui S. Codicis in conflagratione urbis Hieros. *Targumim*, quæ originem in Chaldaea habuerunt, & ex fontibus superstitibus concinnata sunt. II. *Fontium puritas* in aperto est, eamque quoad nostros etiam Prophetas satis asseruit & vindicavit *Glassius* in Philol. S. L. I. Tract. I. Quod vero III. omnium oculis exposita sint oracula Prophetica, legique non tantum potuerint sed etiam debuerint, inter alia ex fine scriptionis liquet, & ex Hagg. II, 2. probatur, ubi Deus visionem perspicue exarari in tabulis jubet, *ut percurrat omnis eam legens*. In publico loco affigebantur, velut programmata. *Quæcumque enim πρὸς γράφην* in V. T. ad nostram doctrinam prescripta sunt, Rom. 15, 4. conf. Chemnit. Ex. Concil. Trid. p. 58. edit. 8. Huc refer Dei vocem ac mentem, Hof. VIII, 12. *scripsi illi (Israëli) magnalia legis meæ, ut legerent, familiaria sibi ea redderent, & servarent; sed velut peregrinum quid reputata sunt*. Exerit se ista communicabilitas per versionem Chaldaicam & Græcam.

Affect. secundaria.

1. Integritas

2. Puritas.

3. Communicabilitas.

LOCUS II.

De

DEO UNO ET TRINO.

§. I.

Cognoscitur Deus

I. ex nominibus Essentialibus. יהוה

אדני

Cognitionem veram vivamque veri ac vivi DEI Prophetæ diligenter ac frequenter inculcarunt; idololatriam vero & falsum cultum omnem extirpare conati sunt. Eo nomine & DEI veri nomina, quibus à falsis Diis distinguitur & cognoscitur, sedulo inculcarunt atque usurparunt, & attributa, opera cultumque, Deo propria, memorarunt. Inter Dei nomina eminent (I.) nomen יהוה essentialiale & proprium haud abs re dictum; hoc enim a) Deus sibi uni & soli vindicat, Hof. XII, 6. Joël II, 27. b) discernitur eodem à quibusvis aliis fictitiis Diis, Idolis & creaturis, Hof. XI, 9. XIII, 4. Am. V, 8. IX, 6. Mich. IV, 5. c) Reperitur hoc nomen vel solum, in innumeris fere locis, vel cum nomine *Zebaoth* conjunctum, quod tamen nomen Dei non est; nec *Jehova* in regimine ponitur, sed in ejusmodi nexu nomen יהוה subintelligendum est, ut sæpe explicite ponitur Hof. XII, 6. Am. III, 13. IV, 13. V, 14. 15. 16. 27. VI, 14. Tantum vero est hoc nomen *Jehova*, ut ejus vis exprimi satis nequeat, ac propterea ineffabile dictum est. Nam non tantum essentiam divinam summa & eminenti quadam ratione supra omnem temporis, loci, materiæ, & cujusvis alterius imperfectionis conditionem positam, sed etiam cuncta fere attributa divina innuit, prout Dn. D. Præses in Dissert. Sacr. L. II, cap. II. fusius ostendit. Quare qui Theologiam nominalem recte intelligit, ille etiam realem novit; ut bene *Chemnitius L. de Deo* scripserit p. 27. notitiam Dei in hac vita vocari *nomen Dei*: vide inter loca plurima Joël. III, 5. Mich. IV, 5. Zephan. III, 10. Huic nomini *Jehova* (II) jungo aliud, itidem incommunicabile dictum ac soli Deo proprium, אדני *Adonai* per *kameiz*, Am. III, 7. 8. II, 13. IV, 2. 5. V, 3. 16. VI, 8. VII 1. 2. 4. 5. 6. 7. 8. II, 1. 3. 9. 11. IX, 1. 5. 8. Obad. I, 1. Mich. I, 2. Hab. III, 19. Zach. IX, 4. 14. Malach. I, 14. quod ab אדני basi deductum, significat Deum esse causam *ὑποστάσεως*, *ἀνίξεως* & *ἰσίας* omnium rerum, cujus periphrasis est Actor. 17.